

Στον Φραγκομαχαλά...

Αλλατίνι Χάνι

Το χάνι αυτό ήταν από τα μεγαλύτερα στο τέλος του 19^{ου} αιώνα. Βρισκόταν στο Φραγκομαχαλά, στην οδό Φράγκων και λεγόταν και *Commercial Allatini Han*.¹ Ήταν ιδιοκτησίας του Μωύς Αλλατίνι που πέθανε στη Θεσσαλονίκη σε ηλικία 82 ετών. Ήταν γιός του Λάζαρο Αλλατίνι (1776-1834). Η οικογένεια Αλλατίνι ήταν Ιταλοεβραϊκής καταγωγής που όμως αγάπησε τη Θεσσαλονίκη και την έκανε έδρα των επιχειρήσεων της.

Οι Αλλατίνι ίδρυσαν την καπνοβιομηχανία *Commercial Company*, την εταιρεία *Salonika*, μονάδες επεξεργασίας μεταξιού, βιομηχανία υφαντουργίας, καθώς και τους περίφημους μύλους, οι οποίοι σώζονται ακόμα και σήμερα. Ο γιός του Λάζαρο, ο Αλφρέδος αγόρασε το 1883 τον μηχανοκίνητο μύλο του Μπλιάτση ο οποίος μετονομάστηκε το 1898 σε *Ανώνυμη Βιομηχανική Εταιρεία Αφών Αλλατίνι*, με κεφάλαιο 3.000.000 γαλλικών φράγκων. Τα μισά από αυτά τα χρήματα δόθηκαν από τους Αλλατίνι, τα υπόλοιπα μισά όμως κυκλοφόρησαν σε 30.000 μετοχές ονομαστικής

Θεσσαλονίκη. Αρχές του αιώνα. Οι μύλοι του Κάρολου Αλλατίνι. Η κάρτ ποστάλ εκδόθηκε από τον Αθανάσιο Ζουζακίδη με τη ευκαιρία της 25ης επετείου της αναρρήσεως στο θρόνο (Σεπτέμβριος 1900) του Σουλτάνου Αβδουλ Χαμίτ Χάν που συνέπεσε με τα εγκαίνια των μύλων στις 19/9/1900 (Κάρτ ποστάλ από τη συλλογή του Κέντρου Ιστορίας Θεσσαλονίκης)

1. βλ. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ (ΓΔΜ), φακ. 27α, Απογραφή 1913

Θεσσαλονίκη 1900. Συνοικία Γιαλιάρ. Η εξοχική έπαυλη του Κάρολου Αλλατίνι. Κτίστηκε το 1895 από το Vitaliano Poselli. Από το 1926 μέχρι το 1927 στεγάστηκε εκεί το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Το 1929 προστέθηκαν σ' αυτή δύο νέες πτέρυγες. Αργότερα στεγάστηκε το 424 ΓΣΝΘ. Τα τελευταία χρόνια μετά τις εργασίες αναπαλαίωσης στεγάζει τις υπηρεσίες της Νομαρχίας Θεσσαλονίκης. (Κάρτ ποστάλ από τη συλλογή του Κέντρου Ιστορίας Θεσσαλονίκης)

(Ένθετο) Αβδούλ Χαμίτ Χάν Β'. Γεννήθηκε στις 21.9.1842 στη Κωνσταντινούπολη και πέθανε στην ίδια πόλη στις 10.2.1918. Ενθρονίστηκε στις 31.8.1876 σε ηλικία 34 ετών ως ο 37ος Σουλτάνος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Μετά την επανάσταση των Νεοτούρκων συνελήφθη και «φυλακίστηκε» στην έπαυλη Αλλατίνι στη Θεσσαλονίκη από το 1909 μέχρι το 1912. Του εδόθη το προσωνύμιο ο «κόκκινος» Σουλτάνος, για τη πρωτοφανή αγριότητα που επέδειξε κατά τη διάρκεια της βασιλείας του.

αξίας 100 δρχ.² Το Νοσοκομείο *Βαρώνων Χίρς* (σημερινό Ιπποκράτειο), είναι δημιούργημα της οικογενείας Αλλατίνι.³

Ο Κάρολος Αλλατίνι ο δεύτερος γιος του Λάζαρο έκτισε επίσης, στην αριστοκρατική συνοικία Γιαλιάρ, και την περίφημη έπαυλη που σήμερα στεγάζει τις Υπηρεσίες της Νομαρχίας Θεσσαλονίκης. Κτίστηκε το 1895 με αρχιτέκτονα τον Vitaliano Poselli. Στις 28.4.1909, «φυλακίστηκε» σ' αυτήν ο εξόριστος 37^{ος} Σουλτάνος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας Αβδούλ Χαμίτ Χάν Β', μετά την επανάσταση των Νεοτούρκων. Εκεί παρέμεινε μέχρι το 1912, οπότε και μεταφέρθηκε στο ανάκτορο Μπεϋλέρ Μπέη στο Βόσπορο όπου και πέθανε το 1918.

Στο χάνι αυτό την δεκαετία 1880-1890 πολλοί κάτοικοι της Θεσσαλονίκης, είχαν τις επιχειρήσεις τους, όπως:

- ο δικηγόρος Γεώργιος Παν. Κοτρώσης, διπλωματούχος της Νομικής Σχολής Παρισίων, στον αριθμό 52 του χανιού⁴.
- ο δικηγόρος Γεώργιος Παπαγεωργίου και ο ομόλογός του Ραφαέλ Μοδιάνο, στον αριθμό 33⁵.
- ο διδάκτορας της Νομικής Δ. Βουτιάδης στον αριθμό 49⁶.
- ο δικηγόρος Ν. Σπανόπουλος στον αριθμό 36⁷. Ο τελευταίος είχε μεταφέρει το γραφείο του από το χάνι Ρογκότη.
- ο καθηγητής της Αγγλικής γλώσσας Ε. Ο. Βέμπερ, στον αριθμό 16 του χανιού⁸.
- ο αντιπρόσωπος του Τουρκικού Εργοστασίου Chaux Hydraulique, Ευγένιος Βαγιόνας, στον αριθμό 40⁹.

2. βλ. ΣΤΑΜΠΟΥΛΗΣ (1984), σ.114

3. Ο γιατρός Μωύς Μισραχή που ήταν γαμπρός του Λάζαρου Αλλατίνι, με την χρηματοδότηση της Βαρώνης Κλάρας ντέ Χίρς, έκτισε ένα από τα μεγαλύτερα ευαγή ιδρύματα στην Ελλάδα που συνεχίζει την λειτουργία του μέχρι σήμερα. βλ. ΣΤΑΜΠΟΥΛΗΣ (1984), σ.185. Ο γιατρός επίσης Αβραάμ Φερνάνδης, αποτελούσε μέλος της πολυπληθούς οικογενείας Αλλατίνι.

4. βλ. εφημ. ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, φ.841 (12.5.1884)

5. ενθ'ανωτ. φ.839 (5.5.1884)

6. ενθ'ανωτ.φ.987 (16.10.1885)

7. ενθ'ανωτ. φ.1030 (26.3.1886)

8. ενθ'ανωτ. φ. 1141 (6.5.1887)

9. ενθ'ανωτ. φ. της 8.12.1889

Η στοά Μαλακοπή στη πλατεία Χρηματοστηρίου μεταξύ των οδών Βηλαρά, Βαλαωρίτου και Συγγρού. Παλαιότερα στεγάστηκε στο κτίριο αυτό η τράπεζα Θεσσαλονίκης των αδελφών Αλλατίνι. Η τράπεζα κτίστηκε στο ιδιόκτητο οικοπέδο των αδελφών Αλλατίνι, που βρίσκονταν μπροστά από τη βίλλα τους στο Φραγκομαχαλά. Κτίστηκε το 1906-1907 σε σχέδια του Vitaliano Roselli, τα οποία σήμερα φυλάσσονται από την οικογένεια Βορεοπούλου που είναι οι σημερινοί ιδιοκτήτες του κτιρίου. Το ρολδί στη μετώπη του κτιρίου σταμάτησε τη λειτουργία του ακριβώς την ημέρα – 20.6.1978 – και την ώρα – 23.07 – του μεγάλου σεισμού της Θεσσαλονίκης. (Από το αρχείο του συγγραφέα)